

W numerze:

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci GP

1. Seminarium Zespołu ds. Produktu Lok. – str.2
2. Partnerstwo Kaczawskie – członek KSGP – str.2
3. Porozumienie w sprawie Bursztynowego Szlaku – str.3
4. IV Seminarium Krajowego Zespołu ds. Greenways i Ekomuzeów – str.3

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

- Konferencja podsumowująca program „Działaj Lokalnie” na Kaczawach – str.4
- Kurs przewodników i instruktorów edukacji ekologicznej w Partnerstwie Kaczawskim – str.4
- Warsztaty pt. „Plan Odnowy Wsi – nowe funkcje wsi” we Wrzosowej Krainie – str.5
- Wizyta studialna LGD „Podbabiogórze” we Wrzosowej Krainie – str.6
- Warsztaty muzyczne dla zespołów folklorystycznych i młodzieżowych – str.6
- Święto Wesołego Karpia we Wrzosowej Krainie – str.7
- LGD „Bory Tucholskie” na targach „Farma 2007” w Poznaniu – str.7
- Spotkanie LGD z województwa kujawsko-pomorskiego w Borach Tucholskich – str.8
- „Jadą, jadą Borowiacy” – promocja terenu LGD „Bory Tucholskie” – str.9
- Zakończył się konkurs pt. „Nasze Ogrody” w Borach Tucholskich – str.9
- Wizyta studialna LGD „Czarnoziem na Soli” w Krzemiennym Kręgu – str.10
- Początek znakowania Szlaku Bursztynowego w woj. świętokrzyskim i mazowieckim – str.10
- Grupa Partnerska „Krzemienny Krąg” na targach „Farma 2007” – str.11
- LGD „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” na targach „Farma 2007” – str.11
- Nowy projekt Partnerstwa Doliny Środkowej Odry – str.12

Sekretariat Krajowej Sieci Grup Partnerskich:

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska
Ul. Bracka 6/6, 31-005 Kraków
Tel. 012 422 50 88
www.epce.org.pl
www.grupypartnerskie.pl

Kontakt:

Barbara Kazior
Koordynator Grup Partnerskich
Email: barbara.kazior@epce.org.pl

Anna Jarzębska
Specjalista ds. Grup Partnerskich
Email: anna.jarzebska@epce.org.pl

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci Grup Partnerskich

1. SEMINARIUM KRAJOWEGO ZESPOŁU DS. PRODUKTU LOKALNEGO (GORLICE - REGIETÓW, 7-9.10.2007)

W dniach 7-9 października na terenie **Partnerstwa dla Ziemi Gorlickiej** odbyło się seminarium Zespołu ds. Produktu Lokalnego Krajowej Sieci Grup Partnerskich. W spotkaniu wzięły udział osoby, które zajmują się promocją i tworzeniem marki produktów lokalnych w różnych regionach Polski. Warsztat rozpoczął się wymianą doświadczeń nt. realizowanych w poszczególnych regionach programów i inicjatyw na rzecz promocji i sprzedaży lokalnych produktów. **Olga Galek (FPŚ)** przedstawiła zasady promowania i kształtowania wizerunku produktów. Ważnym punktem spotkania było planowanie dalszych wspólnych działań w dziedzinie Produktu Lokalnego w ramach Krajowej Sieci GP. Wszyscy zgodnie stwierdzili, że dalsza współpraca jest potrzebna i może przynieść korzyści wszystkim zaangażowanym regionom.

Seminarium było również okazją do zapoznania się z terenem działania i osiągnięciami Partnerstwa dla Ziemi Gorlickiej. Pierwszego dnia mieliśmy okazję zobaczyć międzynarodowy **Festiwal Koronki Klockowej w Bobowej** – dumę całego regionu. Samo spotkanie odbywało się w Regetowie, gdzie znajduje się najbardziej znana w Polsce stadnina koni huculskich. Była więc okazja, by popróbować swoich sił w jeździe konnej. Ostatniego dnia seminarium uczestnicy zwiedzili **Karpacko-Galicyjski Szlak Naftowy**, który prezentuje tradycje i pamiątki związane z wydobyciem ropy na tych terenach. Szlak powstaje z inicjatywy Partnerstwa dla Ziemi

Gorlickiej. Bezpośrednim organizatorem spotkania i wszystkich atrakcji była **firma społeczna "Dolina Ropy"**, powstała w ramach projektu "Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku".

2. PARTNERSTWO KACZAWSKIE – NOWY PEŁNOPRAWNY CZŁONEK KRAJOWEJ SIECI GRUP PARTNERSKICH (15.10.2007)

Z przyjemnością informujemy, że **Partnerstwo Kaczawskie (Partnerstwo Gór i Pogórza Kaczawskiego)** w wyniku głosowania Rady KSGP z dniem 15 października 2007 zostało przyjęte w poczet pełnoprawnych członków Krajowej Sieci Grup Partnerskich na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju. Tym samym Krajowa Sieć liczy obecnie **13 pełnoprawnych członków i 6 członków-kandydatów**. Mamy nadzieję, że ta liczba już wkrótce się powiększy. Kandydatów zachęcamy do wysiłku w celu spełnienia wszystkich kryteriów członkostwa.

3. PODPISANIE POROZUMIENIA W SPRAWIE REALIZACJI BURSZTYNOWEGO SZLAKU NA MAZOWSZU (WARSZAWA, 17.10.2007)

W dniu 17 października 2007 w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie przy ul. Brechta 3 odbyło się uroczyste **podpisanie porozumienia na rzecz realizacji Bursztynowego Szlaku Greenways z Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego oraz z Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną**. Celem porozumienia jest współpraca w zakresie wytyczania, budowy produktu turystycznego, wspólnej promocji na Bursztynowym Szlaku Greenways na terenie województwa mazowieckiego zgodnie z założeniami programu Zielonych Szlaków – Greenways.

W spotkaniu uczestniczyli koordynatorzy odcinków Bursztynowego Szlaku w województwie mazowieckim: Krzysztof Furmanek z Grupy Partnerskiej „Krzemienny Krąg”, Zbigniew Belowski - Grupa Partnerska „Lokomotywa” oraz Grzegorz Grabowski - Grupa Partnerska „Cudu nad Wisłą”. Ze strony Fundacji Partnerstwo dla Środowiska w spotkaniu udział wzięli: Barbara Kazior - członek zarządu FPŚ, Dominika Zaręba – koordynator Zielonych Szlaków Greenways, Nina Gałuszka – koordynator Bursztynowego Szlaku Greenways, Krzysztof Florys – koordynator szlaku Kraków- Morawy- Wiedeń Greenways.

4. IV SEMINARIUM KRAJOWEGO ZESPOŁU DS. GREENWAYS I EKOMUZEÓW (DEBRZNO, 17-20.10.2007)

W dniach 17-20.X.2007 r. w Debrznie (Społeczne Porozumienie Naszyjnik Północy) odbył się IV zjazd koordynatorów Greenways i Ekomuzeów. Celem spotkania była analiza dotychczasowej współpracy w obrębie Krajowej Sieci oraz wymiana informacji dotycząca bieżącej pracy koordynatorów. Jednym z głównych ustaleń, jakie podjęto jest ustanowienie wspólnego kalendarza imprez i wydarzeń w sieci, a także wprowadzenie na każdy rok określonego tematu przewodniego, który będzie dominował w trakcie organizowanych wydarzeń, eventów i w

planowanych publikacjach. W wyniku głosowania ustalono, że **rok 2008 upłynie pod hasłem kuchni regionalnej**.

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

KONFERENCJA PODSUMOWUJĄCA PROGRAM „DZIAŁAJ LOKALNIE” NA KACZAWACH (PASZOWICE, 24.10.2007)

W środę, 24 października, w świetlicy wiejskiej w Paszowicach podsumowano tegoroczną edycję Lokalnego Programu Grantowego "Działaj Lokalnie V" na terenie Partnerstwa Kaczawskiego. W konferencji uczestniczyli nie tylko tegoroczni beneficjenci Programu, ale również przedstawiciele samorządu. Lokalna Organizacja Grantowa – Stowarzyszenie Kaczawskie – podsumowała tegoroczną pierwszą dla nas edycję programu „Działaj Lokalnie V”. Wyniki były zdumiewające dla samych realizatorów Programu. LOG pozyskał 37 000 zł z Akademii Rozwoju Filantropii (ze środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności).

Okazało się, że lokalni beneficjenci pozyskali dodatkowo aż 29 198,96 zł środków własnych, w tym aż 15 844,96 zł wkładu finansowego, co stanowi 23,94% wartości budżetu programu. Po zsumowaniu pozyskanych dotacji, oraz pozyskanego przez beneficjentów wkładu finansowego i rzeczowego **wartość programu „Działaj lokalnie” w Partnerstwie Kaczawskim wyniosła 66 198,96 zł.** To spory sukces naszych beneficjentów, samorządów wspierających te inicjatywy oraz przede wszystkim sukces naszego Partnerstwa Kaczawskiego, które po raz pierwszy przeprowadziło lokalny konkurs grantowy.

Podczas konferencji beneficjenci przedstawili przebieg i efekty zrealizowanych przez siebie projektów, które w większości trwały od kwietnia do końca września. Były prezentacje multimedialne, pokazy zdjęć i filmów, zdjęcia na plakatach i w antyramach oraz muzyczny występ zespołu ludowego Ojry Bis z Męcinki. Na konferencji można było również spróbować lokalnych produktów, czyli pysznego chleba żytniego od pani Anieli Pańczak z Pomocnego, która serwowała go z domowym masłem, smalcem, twarogiem i kiszonym ogórkiem. Chleb ten został wpisany przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego na listę produktów tradycyjnych w tegorocznym katalogu produktów tradycyjnych i regionalnych. Na koniec uczestników konferencji odwiedził Pustelnik z Groty, będący naszą lokalną atrakcją turystyczną, wykreowaną podczas realizacji projektu "Wędrowanie po wulkanie" w ramach programu "Szkoly dla Ekorozwoju na Dolnym Śląsku".

KURS PRZEWODNIKÓW I INSTRUKTORÓW EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W PARTNERSTWIE KACZAWSKIM (NOWY KOŚCIÓŁ, 19-21.10.2007)

W dniach 19-21 października 2007r w Gospodarstwie Agroturystycznym OSKAR, u Pani Krystyny Bembenik w Nowym Kościele odbył się "Kurs dla przewodników i instruktorów edukacji ekologicznej działających na terenie Partnerstwa Kaczawskiego". Celem zajęć było przygotowanie mieszkańców Partnerstwa Kaczawskiego do działań zmierzających do utworzenia ciekawej i niepowtarzalnej oferty turystycznej – wędrowki po Krainie Wygastych Wulkanów, uzupełnionej zajęciami z zakresu edukacji ekologicznej. Kurs został zorganizowany przez Lokalną Grupę Działania - Stowarzyszenie Kaczawskie w ramach realizacji Pilotażowego

Programu LEADER+. Jego uczestnikami byli w większości młodzi mieszkańcy obszaru objętego działaniami LGD, którzy w najbliższej przyszłości będą mogli oprowadzać indywidualnych turystów jak również wycieczki szkolne po naszej pięknej Krainie Wygastych Wulkanów, oferując im dodatkowo przyjemne zabawy i gry z zakresu edukacji ekologicznej. W ramach zajęć kursanci dowiedzieli się jak oprowadzać grupy turystów po obszarze Pogórza Kaczawskiego, nabyli umiejętności niezbędne do prowadzenia zajęć dla dzieci i młodzieży na terenie rezerwatu, parku krajobrazowego czy ścieżki przyrodniczej oraz poznali gatunki roślin i zwierząt

występujących na terenie Pogórza Kaczawskiego. Odbyty się także zajęcia z orientacji w terenie na Ostrzycy Proboszczowickiej – naszej śląskiej „Fujjiamie”, Wilkołaku oraz w Leszczynie. Szkolenie było prowadzone przez instruktorów Fundacji Ekologicznej "Zielona Akcja" z Legnicy: Grażynę Kuras i Macieja Zawierucha. Uczestnicy szkolenia zabrali do domu gruby segregator materiałów szkoleniowych, sporo materiałów informacyjnych o lokalnych atrakcjach – rezerwatach i ścieżkach edukacyjnych, mapę Gór i Pogórza Kaczawskiego oraz wiele ciekawych pomysłów na pracę z turystami i przede wszystkim z dziećmi.

Kurs odbył się w ramach projektu pt. „Zintegrowanie działań wszystkich ludzi i instytucji na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu” (SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” – Działanie 2.7. „Pilotażowy Program Leader +” Schemat II).

WARSZTAT PT. „PLAN ODNOWY WSI – NOWE FUNKCJE WSI” WE WRZOSOWEJ KRAINIE (CHOCIANÓW, 25-26.10.2007)

Warsztaty „Plan Odnowy Wsi – nowe funkcje wsi” zorganizowano z inicjatywy Fundacji „Wrzosowa Kraina”. Ich celem było zapoznanie mieszkańców Wrzosowej Krainy, a w szczególności sołtysów, przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych oraz pracowników samorządowych, z możliwościami, jakie daje obszarom wiejskim PROW na lata 2007-2013. Warsztaty, które przeprowadzono z wykorzystaniem nowoczesnych technik trenerskich, uświadomiły ich uczestnikom, że odnowa wsi jest szansą na jej rozwój oraz stwarza pole do wspólnego działania.

W trakcie dwudniowego spotkania 29 uczestników mogło dowiedzieć się, czym tak naprawdę jest odnowa wsi, że to nie tylko inwestycje, ale cały zespół partnerskich działań realizowanych przez wiele lat. Wyposażone w wiedzę na temat jej celowości i zasad będą teraz mogły szerzyć ideę odnowy w swoich miejscowościach z przekonaniem, że realizacja opracowanego planu w największej mierze zależy od aktywności samych mieszkańców. Warsztaty poprowadzili: Andrzej Ruszlewicz, Mariusz Foryś, Gabriela Męczyńska, Beata Castanieda Trujillo.

WIZYTA STUDIALNA LGD „PODBABIOGÓRZE” WE WRZOSOWEJ KRAINIE (CHOCIANÓW, DUNINÓW, BORÓWKI, PIOTROWICE, KRĘPA, 5-6.10.2007)

Po raz kolejny Wrzosowa Kraina stała się obiektem zainteresowania wśród grup leaderowych. Tym razem nasze Partnerstwo odwiedzili przedstawiciele **Lokalne Grupy Działania „Podbabiogórze”** z terenu **Grupy Partnerskiej „Łączy nas Babia Góra”**. Uczestnicy byli szczególnie zainteresowani programem Marka Lokalna oraz Ekomuzeum Wrzosowej Krainy, dlatego też program wizyty został tak ułożony, aby uczestnicy wizyty studyjnej mogli zapoznać się z ofertą Wrzosowej Krainy bezpośrednio w terenie.

Pierwszego dnia goście mieli możliwość zapoznania się z punktem ekomuzealnym **Dom Leśnika w Duninowie**, zwiedzenia zabytkowego **zespołu parkowo-pałacowego w Chocianowie** oraz uczestniczyli w warsztatach zielarskich we **Wrzosowej Chacie** w Borówkach. We Wrzosowej Chacie zapoznali się z kompletną ofertą ekomuzealną tego punktu. Ponadto **Bogumiła**

Naruszewicz przedstawiła gościom korzyści, jakie wyniosła dla siebie biorąc udział w projekcie „Agroturystyka szansą dla regionu”. Mówiła m.in. o tym, że projekt dał jej szansę na zdobycie wiedzy i umiejętności, które pozwoliły jej na podniesienie kwalifikacji umożliwiających uzyskanie dodatkowych dochodów. Wizyta w Borówkach zakończyła się biesiadą potączoną z degustacją produktów lokalnych.

Kolejny dzień pobytu we Wrzosowej Krainie poświęcono na **prezentację działań Fundacji i Grupy Partnerskiej Wrzosowa Kraina**. Prezentacja odbyła się w sali szkoleniowej Stowarzyszenia Ochrony Krajobrazu w Borach Dolnośląskich i uwzględniała m.in. zagadnienia związane z produktem lokalnym. Po prezentacji przedstawiciele LGD Podbabiogórze ponownie wyruszyli w teren, by zweryfikować w rzeczywistości to, o czym usłyszeli od **Barbary Sulmy** – Prezes Fundacji Wrzosowa Kraina i **Anity Smoląg** – koordynatora Grupy Partnerskiej. Tego dnia, tradycyjnie już przy każdej wizycie studyjnej, kroki gości kierowane są do Krępy – **Pasieki Maja** – kolejnego punktu ekomuzealnego. Tym razem goście mieli okazję nie tylko wysłuchać tego, co **Stanisław Rekut** – mistrz pszczelarstwa – ma do powiedzenia na temat pszczelarstwa w Borach Dolnośląskich, ale także z zapartym tchem uczestniczyli w warsztatach z odlewania świec z wosku pszczelego. Ta część wizyty sprawiła jej uczestnikom sporo radości, a świeczki, które samodzielnie odlewali będą im przypominały zapachem pobyt we Wrzosowej Krainie. **Lekcje w przyrodzie** pod pomnikiem przyrody **Dąb „Chrobry”** to kolejny element Ekomuzeum Wrzosowej Krainy. Zajęcia poprowadził **Lucjan Zawadzki** – specjalista ds. turystyki i edukacji ekologicznej DZPK Oddział w Legnicy.

WARSZTATY MUZYCZNE DLA ZESPOŁÓW FOLKLORYSTYCZNYCH I MŁODZIEŻOWYCH WE WRZOSOWEJ KRAINIE (CHOCIANÓW, 13-15.10.2007)

Potrzeba zorganizowania warsztatów muzycznych dla zespołów folklorystycznych i młodzieżowych z obszaru Wrzosowej Krainy została dostrzeżona przy tworzeniu Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. Na wniosek lokalnych twórców w połowie października zorganizowano warsztaty dla nauczycieli muzyki, opiekunów zespołów wokalnych, tanecznych,

kierowników zespołów folklorystycznych oraz młodych amatorów śpiewu i muzyki. W trakcie trzydniowych zajęć, prowadzonych przez Katarzynę Mirowską, doświadczoną trenerkę z teatru CAPITOL we Wrocławiu, 20 uczestników warsztatów zapoznało się z budową aparatu głosowego, higieną głosu, estetyką i organicznością śpiewu. Część zajęć poświęcona została nauce właściwej postawy i oddechu raz wskazówkom, jak radzić sobie z tremą. Podczas warsztatów można także było poznać podstawy choreografii i ruchu scenicznego. Czas poświęcony na naukę okazał się nie tylko ciężką pracą podczas ćwiczeń, ale także świetną zabawą, nie tylko dla młodych uczestników warsztatów.

ŚWIĘTO WESOŁEGO KARPIA WE WRZOSOWEJ KRAINIE (OSTASZÓW, 20.10.2007)

20 października po raz siódmy w Gospodarstwie Agroturystycznym „Amazonka” państwa Gucmów w Ostaszowie odbyło się **Święto Wesołego Karpia**. Tradycyjnie organizatorami byli: Koło Przewodników PTTK po Ziemi Przemkowskiej, Przemkowski Park Krajobrazowy, Koło Wędkarskie Przemków i Przemkowski Ośrodek Kultury. W tym roku, dzięki wsparciu finansowemu Fundacji Wrzosowa Kraina, która przekazała środki na organizację można było znacznie wzbogacić program imprezy. Tego dnia w „Amazonce” od samego rana rozniósł się smakowity zapach **potraw z karpia**, gospodarze zadbali też o to, by w razie kapryśnej pogody - a taka niestety tego dnia była - można było się schować pod namiotami i ogrzać przy ognisku.

Świętować zaczęliśmy turystycznie i sportowo - spacerem po rezerwacie ornitologicznym „Stawy Przemkowskie” i **rajdem rowerowym po Wrzosowej Krainie**. W godzinach popołudniowych można było rozejrzeć się po **stoiskach lokalnych wytwórców** i zakupić produkty pochodzące z ich gospodarstw. Od godz. 16.00 na scenie wystąpiła **Genowefa Pigwa, kabaret Korek i zespół Świnka Halinka**. Koło Wędkarskie przygotowało quiz i konkursy o tematyce wędkarskiej a Koło Przewodników loterię fantową, z głównymi nagrodami: karp żywy, karp wędzony (specjalność tutejszej kuchni) i prawdziwa, żywa **owca rasy wrzosówka**. Impreza trwała do późnych godzin nocnych. Najwytrwalsi biesiadowali i tańczyli jeszcze bardzo, bardzo długo...

LGD „BORY TUCHOLSKIE” NA TARGACH „FARMA 2007” W POZNANIU (POZNAŃ, 28-30.09.2007)

W dniach 28-30 września 2007 na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich trwały **Międzynarodowe Targi Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich FARMA 2007**. Na targach zaprezentowali się również mieszkańcy Borów Tucholskich. Na specjalnie przygotowanym stoisku promocyjnym można było poczęstować się i nabyć regionalne wyroby spożywcze:

- ❖ nagrodzone Perłą 2007 mace borowiackie Pani Zenobii Majki z KGW w Tucholi;
- ❖ chleb borowiacki, smalec i rogaliki Pani Heleny Pałkowskiej z Krzywogońca;
- ❖ żurawinę przygotowaną przez Panią Elżbietę Pozorską z KGW z Rzepicznej;
- ❖ miód Państwa Brachowskich;

- ❖ grzyby suszone i marynowane przygotowane przez Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Sołectwa Krzywogoniec;
- ❖ śliwki cynamonki przygotowane przez KGW w Tucholi;
- ❖ ser smażony przygotowany przez Panią Jadwigę Pik z KGW w Lubiewie;
- ❖ fałszywego zająca przygotowanego przez KGW z Gostycyna;
- ❖ grzybowniczki przygotowane przez Panią Alicję Rutkowską z KGW w Łosinach;
- ❖ wyroby garmażeryjne produkowane przez Firmę „GZELLA” z Osia.

Stoisko borowiackie cieszyło się ogromną popularnością. W ciągu 3 dni targów odwiedziło je kilka tysięcy osób. Bardzo ważnym wydarzeniem, które miało także miejsce na targach było rozdanie nagród w konkursie na najlepszy produkt regionalny organizowany przez Polską Izbę Produktu Regionalnego i Lokalnego. W konkursie co roku **tytułem PERŁY** nagradzany jest najlepszy produkt z każdego województwa. W tym roku nagrodę dla najlepszego produktu z terenu województwa kujawsko-pomorskiego otrzymały **mace borowiackie pani Zenobii Majki** z Koła Gospodyń Wiejskich w Tucholi, które jest członkiem LGD Bory Tucholskie. Mace przygotowuje się z ciasta chlebowego i nadziewa farszem. W nagrodzonych macach farsz składał się z grzybów, cebuli i sera.

SPOTKANIE LGD Z WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO W BORACH TUCHOLSKICH (TUCHOLA, 25.10.2007)

W dniu 25 października 2007 r., w Zajeździe „Pod Jeleniem” w Tucholi odbyło się kolejne spotkanie szkoleniowe dla przedstawicieli lokalnych grup działania Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Celem szkolenia organizowanego przez **Departament Polityki Regionalnej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu** oraz Lokalną Grupę Działania „Bory Tucholskie” było przedstawienie możliwości aplikowania o dofinansowanie projektów przez lokalne grupy działania w ramach **Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki** oraz **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013**.

Spotkanie otworzył Pan Bartosz Szymański Naczelnik Wydziału Zarządzania Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu. Problematykę RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego omówiła Pani Małgorzata Wiśniewska – Kierownik Biura Programowania i Ewaluacji Wydziału Zarządzania EFRR Urzędu Marszałkowskiego, a zagadnienia związane z PO Kapitał Ludzki omówił Pan Michał Organiściak – Naczelnik Wydziału Zarządzania EFS, również z Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu.

„JADA, JADA BOROWIACY” – PROMOCJA TERENU LGD „BORY TUCHOLSKIE” (TORUŃ, 30.09.2007)

Organizatorem imprezy "Jadą, jadą Borowiacy", która odbyła się w dniu 30 września 2007 r., było **Muzeum Etnograficzne w Toruniu**, dlatego też odbywała się ona na terenie toruńskiego skansenu. Okazją do zaproszenia Borowiaków do Torunia było otwarcie zagrody, w której znalazła się chata przeniesiona ze wsi Mikołajskie w gminie Cekcyn. **LGD "Bory Tucholskie"** zorganizowała w czasie tej imprezy stoiska z tradycyjnymi specjałami kuchni borowiackiej. Torunianie mieli okazję spróbować m.in. takich dań jak: mace borowiackie (które w tym roku otrzymały "PERŁĘ" w ogólnopolskim konkursie *Nasze Kulinarne Dziedzictwo*), chleb borowiacki, fałszywy zając, kaczka faszerowana, zupa grzybowa, grzyby marynowane, kluchy z kapustą, miody i wiele innych. Wszystkie te pyszności przygotowały Koła Gospodyń Wiejskich z Bładowa, Śliwic, Śliwiczek, Rosochatki, Lińska, Jabłonki, Gostycyna, Wielkiego Mędromierza, Bystawia, Wełpina i Tucholi oraz członkowie Stowarzyszenia na rzecz Ekorozwoju Sołectwa Krzywogoniec. Swoją twórczość prezentowali także ludowi artyści. Obejrzyć można było hafty, rzeźbę, malarstwo, wyroby z siana i sznurka. W czasie całej imprezy na scenie prezentowały się zespoły z terenu LGD "Bory Tucholskie": Młodzi Borowiacy, Cisowianie, Brzozowianki, Klonowiaci, Frantówki, zespół Sygnalistów Myśliwskich "Jeno!" oraz dzieci ze świetlicy wiejskiej w Wielkich Budziskach.

ZAKOŃCZYŁ SIĘ KONKURS PT. „NASZE OGRODY” W BORACH TUCHOLSKICH (BORY TUCHOLSKIE, PAŹDZIERNIK 2007)

Lokalna Grupa Działania „Bory Tucholskie”, zorganizowała na terenie Borów Tucholskich **konkurs pn. „NASZE OGRODY”**. Konkurs promować miał dbałość o ogrody na terenach wiejskich w gminach: Cekcyn, Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Tuchola - obszar wiejski (Powiat Tucholski), Osie, Lniano i Świekatowo (Powiat Świecki) oraz doprowadzić do ich identyfikacji, która może umożliwić ich wykorzystanie pod względem turystycznym w przyszłości.

W sierpniu 2007 odbył się I etap konkursu, w którym rady sołectkie wybierały najładniejszy ogród w sołectwie i wybraną kandydaturę zgłaszały do Lokalnej Grupy Działania „Bory Tucholskie”. Do II etapu konkursu zgłoszonych zostało prawie 50 ogrodów z terenu wymienionych wyżej 9 gmin. Po obejrzeniu wszystkich ogrodów komisja, w porozumieniu z LGD „Bory Tucholskie” postanowiła przyznać w każdej gminie I nagrodę i dwa wyróżnienia. Wszystkie 9 ogrodów zaprezentowano w Gazecie Pomorskiej oraz na stronie internetowej LGD, można je było także odwiedzić osobiście. W III

etapie konkursu głosowali internauci. Największą ilość głosów (59 ze 137) otrzymał ogród **Państwa Teresy i Zenona Giersz z Zalesia Królewskiego w Gminie Świekatowo**. Tym samym został on wybrany **najładniejszym ogrodem Borów Tucholskich**. Do końca zwycięskiemu ogrodowi deptał „po piętach” ogród **Pani Mirosławy Waskowskiej z Lińska w Gminie Śliwice**, który w ostateczności otrzymał jednak 9 głosów mniej (50).

WIZYTA STUDIALNA LGD „CZARNOZIEM NA SOLI” W KRZEMIENNYM KRĘGU (BAŁTÓW, 3-5.10.2007)

W dniach 3 – 5 października 2007 Fundacja Partnerstwo Krzemienny Krąg gościła przedstawicieli Lokalnej Grupy Działania „Czarnozem na Soli” z Inowrocławia, którzy przybyli z wizytą studyjną, mającą na celu podpatrywanie i zapoznanie się z dotychczasowymi osiągnięciami i sukcesami Grupy Partnerskiej „Krzemienny Krąg”. Nasi goście przygodę z Bałtówem rozpoczęli od aktywnego udziału w warsztatach twórcy lokalnego - pana Edwarda Budzenia, zajmującego się wyrobami z wosku pszczelego i miodu. Oprócz warsztatów dla uczestników wycieczki przygotowaliśmy szereg atrakcji, m.in.: przejażdżkę autobusem szkolnym po

najdalszych zakątkach Bałtowa, spływ tratwami przelotem rzeki Kamiennej, zwiedzanie Bałtowskiego Parku Jurajskiego, Zwierzyńca Bałtowskiego i neolitycznej kopalni krzemienia pasiastego w Krzemionkach. Goście docenili walory turystyczne naszej okolicy i jej piękno, jak również zaangażowanie stowarzyszeń, fundacji, samorządów i biznesu w budowę trójsektorowego partnerstwa.

POCZĄTEK ZNAKOWANIA SZLAKU BURSZTYNOWEGO W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM I MAZOWIECKIM (SIENNO, BAŁTÓW, 13.10.2007)

W sobotę, 13 października 2007 roku miała miejsce bardzo ważna i niezwykle bogata impreza turystyczna – **postawienie pierwszych znaków Szlaku Bursztynowego na terenie Województwa Mazowieckiego i Województwa Świętokrzyskiego**. Przybyli zaproszeni goście ze środowisk turystycznych, przedstawiciele samorządów wojewódzkich, powiatowych i gminnych z obydwu województw, Fundacji Partnerstwo dla Środowiska, PTTK, Mazowieckiej Regionalnej Organizacji Turystycznej oraz organizacji pozarządowych z Krzemienego Kręgu (m.in. stowarzyszenia „Bałt” i „Delta”).

Uroczystość rozpoczęła się w Siennie przed Urzędem Gminy, gdzie został wmurowany pierwszy znak szlaku na terenie Województwa Mazowieckiego z drogowskazami do Gdańska, Warszawy, Krakowa i Budapesztu. Dodatkowo, na wieczną rzecz pamiątkę, zakopano „kapsułę czasu” upamiętniającą nie tylko to wydarzenie, ale i nasze czasy. Po części oficjalnej uczestnicy spotkania zwiedzili Sienno i posilili się gorącym posiłkiem. Kolejnym punktem spotkania był przejazd uczestników do Bałtowa, gdzie ustawiono pierwszy znak Szlaku Bursztynowego na terenie Województwa Świętokrzyskiego przy Parku Jurajskim, z podobnymi drogowskazami i kapsułą. Tutejsza część oficjalna rozpoczęła się od przemówień zaproszonych gości, a następnie uczestnicy „Spotkania na Bursztynowym Szlaku” zwiedzili „Bałtowski Park Jurajski” oraz „Zwierzyniec Bałtowski”, aby potem do późnych godzin wieczornych bawić się i weselić przy dźwiękach kapeli ludowej „Stocaneczki” i zespołu „Orion”.

Szlak Bursztynowy Greenways „Przyroda, tradycja i ludzie” to polsko-słowacko-węgierski projekt ekoturystyczny realizowany przy wsparciu Fundacji Partnerstwo dla Środowiska wzdłuż cennego przyrodniczo i kulturowo historycznego traktu od Budapesztu po Gdańsk (www.szlakbursztynowy.pl).

GRUPA PARTNERSKA „KRZEMIENNY KRĄG” NA TARGACH „FARMA 2007” (POZNAŃ, 28-30.09.2007)

W dniach od 28 do 30 września br. w Poznaniu odbyły się Międzynarodowe Targi Hodowli, Ogrodnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Farma 2007. Tradycyjnie w PAVILONIE REGIONÓW bogatą ofertę zaprezentowały regiony, powiaty i gminy z całej Polski. Województwo świętokrzyskie reprezentowała liczna delegacja, w której nie zabrakło przedstawicieli oraz stoiska **Fundacji Partnerstwo Krzemienny Krąg**. Jak mówi prezes Fundacji **Jarosław Kuba**, zaproszenie do reprezentowania świętokrzyskiego na targach było dla nas ogromnym

wyróżnieniem. Nasze działania i podejmowane inicjatywy, są widoczne nie tylko w regionie, ale również w całym kraju. Świadczyć o tym może zainteresowanie osiągnięciami Fundacji Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa - **Jana Krzysztofa Ardanowskiego** oraz **Marka Chrapka**. Zastępcy Ministra Rolnictwa uznali działalność Fundacji za godną upowszechniania i promowania, ponieważ przyczynia się do aktywizacji lokalnych społeczności, które mogą samodzielnie decydować o kierunkach swego rozwoju i sposobie rozwiązywania problemów społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. W rozmowie z **Tomaszem Mroczkiem** v-ce Prezesem Fundacji, **Jan Krzysztof Ardanowski** podkreślał, że wszystkie nasze działania wpisują się we wszechstronną promocję regionu, tworzenie miejsc dla potrzeb rozwoju turystyki i rekreacji, dbałość o zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych oraz międzysektorową współpracę, co jest gwarantem sukcesów Fundacji „Partnerstwo Krzemienny Krąg”.

LGD „POROZUMIENIE WZGÓRZ DALKOWSKICH” NA TARGACH „FARMA 2007” (POZNAŃ, 28-29.09.2007)

Fundacja Porozumienie Wzgórz Dalkowskich, uczestniczyła w dniach 28 – 29 września br w Międzynarodowych Targach Poznańskich – Farma 2007 - reprezentując gminy i powiaty Wzgórz Dalkowskich. Stoisko Fundacji było usytuowane w Panelu Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego, wśród innych Lokalnych Grup Działania. Stoisko cieszyło się dużą popularnością ze względu na prezentowane produkty regionalne, m.in. **wino regionalne** Pana Bogusława Dubiel z Winnicy w Koźuchowie, a także **miód pszczele** z Pasieki Wędrowniej Państwa Joanny i Marka Guzer z Gminy Grębocice. Jednak prawdziwą furorę zrobili na targach nasze **zespoły folklorystyczne: „Swojacy”** z Gminy Radwanice (woj. dolnośląskie) i **„Wierzbniczanki”** z gminy Bytom Odrzański (woj. Lubuskie), które prezentowały przy naszym stoisku swoje tradycyjne ludowe utwory. Wprowadzały tym samym wszystkich gości targów w przesympatyczną atmosferę, która po chwili udzielała się każdemu. Piękny śpiew naszych zespołów został doceniony przez Gospodarzy targów, bowiem nasze zespoły, które nie załapały się w tym roku na występ na głównej scenie, otrzymały propozycję występu w roku przyszłym. Prócz śpiewu zespoły zaprezentowały ludowe stroje, a także swoje produkty regionalne: chleb z prawdziwego chlebowego pieca z regionalnym smalcem oraz ogórkami kiszonymi przywieziony przez „Swojaków” z Radwanic, a także miód pszczele, kulinarne słodkości oraz przepiękne wyroby koronkarskie przywiezione przez „Wierzbniczanki” z Królikowic.

NOWY PROJEKT PARTNERSTWA DOLINY ŚRODKOWEJ ODRY DOT. WZMOCNIENIA DEMOKRATYCZNYCH METOD ZARZĄDZANIA (I – XII 2008)

Fundacja Partnerstwo Doliny Środkowej Odry otrzymała dofinansowanie na rozwój potencjału Partnerstwa Odrzańskiego. W projekcie przewidziano wielopoziomowe wzmocnienie zarządzania grupą partnerską. W ciągu 12 miesięcy przeprowadzone zostaną warsztaty podnoszące kwalifikacje członków Rady Fundacji, Rady Funduszu Partnerstwa (fundusz lokalny) i Zarządu Fundacji. Wzmocnimy również blisko **30 liderów wiejskich** działających oddolnie. Dla pokazania dobrych praktyk w tworzeniu partnerstw lokalnych członkowie Partnerstwa Odrzańskiego odwiedzą GP „Naszyjnik Północy” oraz inicjatywę Wiosek Tematycznych na Pomorzu. Efekty projektu wraz z modelem zarządzania partnerstwem zostaną opublikowane w specjalnej broszurze o działalności partnerstwa, a wyniki prac zostaną przedstawione w listopadzie 2008 na Konferencji Odrzańskiej.

Otuchy do działań dodał komentarz eksperta, cyt. „*Bardzo dobrze opracowany i ambitny projekt. Wnioskodawca po wdrożeniu niniejszego projektu ma realne szanse zostać rzeczywistą organizacją parasolową dla pozostałych partnerów samorządowych, biznesowych i pozarządowych tworzących Partnerstwo Doliny Środkowej Odry (...). Widać że Wnioskodawca ma dokładnie sprecyzowane plany rozwoju oraz jest świadom możliwości, jakie dają inne fundusze i programy m.in. Leader+, czy Natura 2000, ponadto zamierza z nich korzystać...*”

Projekt pt. „Rozwój potencjału FPDŚO dla wzmocnienia demokratycznych metod zarządzania obszarem Partnerstwa Doliny Środkowej Odry” otrzymał dofinansowanie z Funduszu dla Organizacji Pozarządowych, komponent I - „Demokracja i społeczeństwo obywatelskie”.

III. Informacje i ogłoszenia

1. XVI SZKOLENIE DLA GRUP PARTNERSKICH PT. „DOSKONALENIE UMIEJĘTNOŚCI KOMUNIKACJI ZEWNĘTRZNEJ” (KRAKÓW, 15.11.2007)

15 listopada w Krakowie odbędzie się **szesnaste już szkolenie dla Grup Partnerskich**, którego celem będzie **doskonalenie umiejętności komunikacji zewnętrznej** wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych, szkół i innych osób zaangażowanych w partnerskie działania. Podczas warsztatów uczestnicy dowiedzą się, jak budować wizerunek organizacji, dobrze formułować przekazy, tworzyć strategie komunikacji oraz współpracować z mediami.

Zapraszamy do udziału!

2. TERMIN V KRAJOWEGO ZJAZDU GRUP PARTNERSKICH JEST JUŻ ZNANY

Data **V Krajowego Zjazdu Grup Partnerskich** została ustalona na **24-26 stycznia 2008 r.** Tematyka tegorocznej debaty będzie się koncentrowała wokół **przedsiębiorczości społecznej**, w tym zwłaszcza rezultatów projektu pt. „Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku”, realizowanego przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska od 2004 r. wraz z partnerami z pięciu Grup Partnerskich z Polski południowej.

Prosimy rezerwować sobie termin!